

Hongantorvijäkälä

Dvärgbägarlav
Cladonia parasitica

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Hongantorvijäkälä on harmaa tai rusehtava, lahoppuun torvijäkälä. Se kasvaa korallimaisina muodostelmina, jotka voivat olla 5 mm korkeita. Kasvustot voivat peittää laajoja alueita alustallaan. Hieman muuta kasvustoa pidempien pödeetioiden päässä sijaitsevat kotelomaljat ovat väriltään ruskeita.

Elinympäristö ja levinneisyys

Hongantorvijäkälä kasvaa mäntymaapuilla ja -kannoilla yleensä vanhoissa valoisissa mäntyvaltaisissa metsissä. Suomessa jäkäläesiintymät kasvavat yleensä kaatuneella kelo-männnyllä. Tällaiset puut lahoavat varsin hitaasti, ja kasvu-puut voivat olla jo kauan sitten kaatuneita. Useat esiintymät ovat tuntureiden rinteiden rakkakivikoiden vanhoilla mäntymaapuilla. Lajia tavataan Satakunnasta ja Etelä-Hämeestä Pohjois-Lappiin asti. Hongantorvijäkälää löytää nykyään lähinnä vain mäntymaapuilta Lapin ja Koillismaan vanhoista männiköistä (mukaan lukien tuntureiden rinteet), se on taantunut erittäin voimakkaasti Kainuusta etelään.

Nykytila ja uhkatekijät

Hongantorvijäkälä on taantunut mäntylahoppuun määrän vähentyessä metsissä. Suurin osa tunnetuista nykyesiintymistä on suojelun ulkopuolella.

Hoitosuositukset

Hongantorvijäkälän kasvupaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Kasvupaikalla tulisi huolehtia lahoppuujatkumosta ja säästää kasvualustaksi soveltuvat vanhat männyt; myös kelot, kannot ja maapuut. Joiltain paikoin voi tarvittaessa poistaa alikasvoskuusia.

Lähteet

Nitare, J. (toim.) 2000. Signalarten – indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping. 384 s.

Kuva: Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0 laji.fi